

**Kamer
van Volksvertegenwoordigers**

ZITTING 1974-1975

6 FEBRUARI 1975

WETSONTWERP

houdende vermindering van het vereiste aantal dienstjaren in de ondergrondse steenkolenmijnen voor het toekennen van een volledig rustpensioen.

VERSLAG

**NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE SOCIALE VOORZORG (1)**

UITGEBRACHT DOOR DE HEER RUTTEN.

DAMES EN HEREN,

Tijdens de besprekking in de Commissie werd onderstreept dat het voorliggende wetsontwerp de voortzetting betekent van de wet van 26 juni 1972, welke ertoe strekt voor de ondergrondse mijnwerkers het aantal dienstjaren terug te brengen van 30 op 27.

Om financiële redenen was het in 1972 niet mogelijk in één fase het aantal dienstjaren met 5 jaar te verminderen.

Nu gebleken is dat op het financiële vlak de tweede fase kan gerealiseerd worden, dient niet langer te worden getalimd om het volledig rustpensioen toe te kennen aan de ondergrondse mijnwerkers die 25 jaar dienst tellen.

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer De Mey.

A. — Leden : de heren De Mey, Deneir, Plasman, Rutten, Mevr. Ryckmans-Corin, de heren Van Herreweghe, Verhaegen, Mevr. Verlackt-Gevaert. — de heren Boeykens, Brouhon, Déjardin, Demets, Namèche, Van Acker, Vanijlen. — de heren Flamant, Giller, Niemegeers, Soudant. — de heer Maes, Mevr. Mathieu-Mohin. — de heren Babylon, Valkeniers.

B. — Plaatsvervangers : de heren Lenssens, Schyns, Mej. Steyaert, de heer Vankeirsbilck. — de heren De Wulf, Gondry, Grégoire, Temmerman. — de heren Colla, Picron, — de heer Massart. — Mevr. De Kegel echtg. Martens.

Zie :

397 (1974-1975) :

— Nr 1 : Wetsontwerp.

**Chambre
des Représentants**

SESSION 1974-1975

6 FÉVRIER 1975

PROJET DE LOI

portant réduction du nombre d'années de services requis au fond des mines de houille pour l'octroi d'une pension de retraite complète.

RAPPORT

**FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA PREVOYANCE SOCIALE (1)**

PAR M. RUTTEN.

MESDAMES, MESSIEURS,

Au cours de la discussion en commission, il a été souligné que le présent projet de loi constitue le prolongement de la loi du 26 juin 1972, qui a ramené de 30 à 27 ans le nombre d'années de service des ouvriers mineurs du fond.

Des raisons financières n'avaient pas permis, en 1972, de réduire le nombre d'années de service de 5 ans en une seule étape.

A présent qu'il est possible financièrement de réaliser la deuxième phase, il n'y a plus de raison d'attendre davantage pour accorder la pension de retraite complète aux ouvriers mineurs du fond qui comptent 25 années de service.

(1) Composition de la Commission :

Président : M. De Mey.

A. — Membres : MM. De Mey, Deneir, Plasman, Rutten, Mme Ryckmans-Corin, MM. Van Herreweghe, Verhaegen, Mme Verlackt-Gevaert. — MM. Boeykens, Brouhon, Déjardin, Demets, Namèche, Van Acker, Vanijlen. — MM. Flamant, Gillet, Niemegeers, Soudant. — M. Maes, Mme Mathieu-Mohin. — MM. Babylon, Valkeniers.

B. — Suppléants : MM. Lenssens, Schyns, Mlle Steyaert, M. Vankeirsbilck. — MM. De Wulf, Gondry, Grégoire, Temmerman. — MM. Cola, Picron. — M. Massart. — Mme De Kegel épse Martens.

Voir :

397 (1974-1975) :

— No 1 : Projet de loi.

I. — UITEENZETTING VAN DE MINISTER.

Het pensioen kan in de regeling voor werknemers zonder vermindering bekomen worden op 65 jaar voor de mannen en op 60 jaar voor de vrouwen.

De mijnwerkers behoren tot de pensioenregeling voor werknemers. Om reden van het zware en ongezonde van dit beroep is de normale pensioenleeftijd echter vastgesteld op 55 jaar en 60 jaar voor het pensioen verworven ingevolge een ondergrondse respectievelijk een bovengrondse tewerkstelling.

Bovendien bekwam de mijnwerker die gedurende 30 jaar gewoonlijk en hoofdzakelijk in de ondergrond van de steenkoolmijnen gewerkt had een volledig rustpensioen ongeacht zijn leeftijd.

Bij de wet van 26 juni 1972 werden deze 30 jaar vermindert tot 27 jaar.

Alhoewel toen reeds gebleken was dat de oorzaak van het groot aantal gevallen van invaliditeit, beroepsziekte en vroegtijdig overlijden hoofdzakelijk moest gezocht worden in het vele jaren ondergrondse mijnarbeid, werd slechts gedeeltelijk ingegaan op het algemeen verzoek de duur van de looptijd te beperken tot 25 jaar.

Deze gedeeltelijke inwilliging moet vooral gezocht worden in de moeilijkheden die bestonden inzake de raming van de financiële weerslag.

Na een paar jaar toepassing van bovengenoemde wetgeving en een beter inzicht in de financiële gevolgen, meent de Regering dat het ogenblik is aangebroken om de gevraagde vermindering tot 25 jaar volledig door te voeren.

Zij stelt voor deze vermindering tot 25 jaar te laten in gaan op 1 april 1975. De verhoging van de bijdrage inzake pensioen voor de ondergrondse mijnwerkers kan onmogelijk met terugwerkende kracht ingevoerd worden om reden van administratieve en menselijke factoren en bovendien zal normaliter de actieve mijnwerker slechts zijn werk staken als hij de zekerheid heeft dat het recht op een pensioen verworven is.

Dit belet echter niet dat de mijnwerker die 25 dienstjaren totaliseert, thans reeds een aanvraag tot rustpensioen mag indienen voor zover hij ten vroegste op 1 april ek, dit pensioen wenst.

Ook zullen de mijnwerkers met 25 jaar dienst, die thans een invaliditeitspensioen genieten, van 1 april ek af, gerechtigd zijn op een rustpensioen, indien ze dit wensen.

De mijnwerkers die reeds een rustpensioen genieten voor een loopbaan van minder dan 30 jaar doch ten minste van 25 jaar, zullen eveneens deze vermindering kunnen genieten en aldus een volledig pensioen bekomen.

Analoge maatregelen zullen worden genomen voor de mijnwerkers wier rustpensioen is ingegaan voor 1 januari 1968; die maatregelen kunnen bij koninklijk besluit worden genomen.

Financiële weerslag.

De vermindering van 27 tot 25 jaar zal een jaarlijkse meeruitgave voor de pensioenregeling van de werknemers van 730 tot 1 miljard meebrengen (index 131,88).

Hoe wordt in deze meeruitgaven voorzien? In de wet van 26 juni 1972 houdende vermindering van het vereiste aantal dienstjaren in de ondergrond van de steenkolenmijnen voor het toekennen van een volledig rustpensioen werd in een bijzondere toelage ten laste van het Rijk voorzien

I. — EXPOSE DU MINISTRE.

Dans le régime des travailleurs salariés,¹ l'assurance peut être obtenue, sans réduction, à l'âge de 65 ans pour les hommes et de 60 ans pour les femmes.

Les ouvriers mineurs relèvent du régime de pension des travailleurs salariés. En raison du caractère pénible et mal-sain de cette profession, l'âge normal de la retraite y a cependant été fixé à 55 ans et à 60 ans pour l'obtention de la pension acquise par suite d'une occupation au fond ou à la surface.

En outre, l'ouvrier mineur qui avait travaillé habituellement et en ordre principal pendant 30 ans au fond des mines de houille obtenait, quel que soit son âge, une pension de retraite complète.

En vertu de la loi du 26 juin 1972, ces 30 ans ont été ramenés à 27 ans.

Bien qu'il fût déjà établi à l'époque que le grand nombre des cas d'invalidité, de maladies professionnelles et de décès prématurés avait pour origine principale les nombreuses années de travail au fond des mines, la demande générale de réduction à 25 du nombre d'années requis ne fut que partiellement accueillie.

Il faut chercher la raison principale de cet acquiescement partiel dans les difficultés rencontrées en ce qui concerne l'évaluation de l'impact financier.

Etant donné qu'après deux ans d'application de la législation précitée l'incidence financière de celle-ci est mieux connue, le Gouvernement estime que le moment est venu de réaliser intégralement la réduction à 25 ans qui avait été demandée.

Il propose que cette réduction à 25 ans produise ses effets au 1er avril 1975. Le relèvement de la cotisation en matière de pension pour les ouvriers mineurs du fond ne saurait avoir un effet rétroactif pour des raisons d'ordre administratif et humain; au demeurant, l'ouvrier mineur actif ne cessera normalement son travail que lorsqu'il aura la certitude d'avoir acquis le droit à une pension.

Il n'empêche toutefois que l'ouvrier mineur totalisant 25 années de service peut d'ores et déjà introduire une demande de pension de retraite, pour autant qu'il sollicite cette pension au plus tôt pour le 1er avril prochain.

En outre, les ouvriers mineurs comptant 25 années de service et bénéficiant actuellement d'une pension d'invalidité pourront, s'ils le désirent, prétendre à une pension de retraite à partir du 1er avril prochain.

Les ouvriers mineurs qui jouissent déjà d'une pension de retraite pour une carrière de moins de 30 ans mais de 25 ans au moins pourront également bénéficier de cette réduction, ce qui leur permettra d'obtenir une pension complète.

Des mesures analogues seront prises au profit des ouvriers mineurs dont la pension de retraite a pris cours avant le 1er janvier 1968; ces mesures pourront être prises par arrêté royal.

Incidence financière.

La réduction de 27 à 25 ans entraînera pour le régime de pension des travailleurs salariés une dépense supplémentaire annuelle de 780 millions à 1 milliard de francs (à l'indice 131,88).

Comment sera-t-il pourvu à cette dépense supplémentaire? La loi du 26 juin 1972 portant réduction du nombre d'années de service requis au fond des mines de houille pour l'octroi d'une pension de retraite complète a prévu une subvention spéciale à charge de l'Etat, destinée à com-

om de door deze wet veroorzaakte meeruitgaven, samen met de opbrengst van de bijdrageverhoging, te compenseren.

Deze toelage werd aan index 114,20 bepaald op :

153 miljoen frank voor het jaar 1972;
357 miljoen frank voor het jaar 1973;
439 miljoen frank voor het jaar 1974;
720 miljoen frank voor het jaar 1975;
en 997 miljoen frank voor het jaar 1976.

Van 1977 af zal de Koning voor elk volgend tijdvak van vijf jaar, het jaarbedrag van de bijzondere toelage bepalen.

Alhoewel deze toelagen overschat werden door het feit dat een kleiner aantal invaliden dan verwacht, gebruik heeft gemaakt van bovengenoemde wet, worden de Kamers niet verzocht deze toelagen te wijzigen maar zal het excedent van de toelagen aangewend worden ter financiering van de bijkomende lasten.

Een tweede bron van inkomsten bestaat in het aanwenden van de minderuitgaven in de sector van de invaliden ter compensatie van de meeruitgaven. Om echter te vermijden dat nogmaals een overschatting zou worden begaan bij het vaststellen van de Staatstoelage, wordt thans voorgien dat de tegenwaarde van de minderuitgaven in de invaliditeitssector overgemaakt zal worden aan de pensioenregeling voor werknemers.

De bijdrage inzake sociale zekerheid die met 1,5 % verhoogd werd in 1972, wordt thans met 1 % verhoogd : 0,50 % ten laste van de werkgever en 0,50 % ten laste van de werknemer.

De niet gedekte bijkomende lasten zullen gedurende de jaren 1975 en 1976 gedragen worden door de Rijksdienst voor werknemerpensioenen, d.w.z. door alle werknemers.

Inkomsten en uitgaven ingevolge de vermindering van dertig tot vijfentwintig jaar — (index 131,88).

1975 (voor twaalf maanden)

Inkomsten

Staat	988 380 000
Bijdrage van de invaliditeitssector	390 900 000
Sociale zekerheidsbijdrage (1,5 % + 1 %)	156 000 000
Totaal	1 535 280 000

Uitgaven

Terugbrengen van 30 jaar naar 27	850 000 000
Terugbrengen van 27 jaar naar 25	921 000 000
Totaal	1 771 000 000

Tekort : 236 280 000 (te dragen door de R. W. P.).

1976

Inkomsten

Staat	1 368 126 000
Invaliditeitssector	293 700 000
Sociale zekerheidsbijdrage	163 000 000
Totaal	1 824 826 000

penser, conjointement avec le produit de l'augmentation des cotisations, la dépense supplémentaire résultant de cette loi.

Cette subvention a été fixée, à l'indice 114,20, à :

153 millions de francs pour l'année 1972;
357 millions de francs pour l'année 1973;
439 millions de francs pour l'année 1974;
720 millions de francs pour l'année 1975
et 997 millions de francs pour l'année 1976.

A partir de 1977, le Roi fixera pour chaque période suivante de 5 ans le montant annuel de la subvention spéciale.

Bien que ces indemnités aient été surestimées en raison du fait que le nombre d'invalides ayant demandé à bénéficier de la loi précitée a été moindre que prévu, il n'est pas demandé aux Chambres de modifier le montant de ces subventions; cependant, l'excédent sera affecté au financement des charges supplémentaires.

La deuxième source de revenus provient de l'utilisation de la contrevaleur de la diminution des dépenses dans le secteur des invalides pour compenser les dépenses supplémentaires. Cependant, afin d'éviter une nouvelle surestimation lors de la fixation de la subvention de l'Etat, il est prévu maintenant que la contrevaleur de la diminution des dépenses dans le secteur invalidité sera transférée au régime de pension des travailleurs salariés.

La cotisation de sécurité sociale, qui a été augmentée de 1,5 % en 1972 est maintenant augmentée de 1 % : 0,50 % à charge de l'employeur et 0,50 % à charge du travailleur.

Durant les années 1975 et 1976, les charges supplémentaires non couvertes seront supportées par l'Office national des pensions pour travailleurs salariés, c'est-à-dire par l'ensemble des travailleurs.

Recettes et dépenses déoulant de la réduction de 30 à 25 ans (à l'indice 131,88).

1975 (pour 12 mois)

Recettes

Etat	988 380 000
Cotisations du secteur invalidité	390 900 000
Cotisations de sécurité sociale (1,5 % + 1 %)	156 000.000
Total	1 535 280 000

Dépenses

Réduction de 30 ans à 27 ans	850 000 000
Réduction de 27 ans à 25 ans	921 000 000
Total	1 771 000 000

Déficit : 236 280 000 (à supporter par l'O. N. P. T. S.).

1976

Recettes

Etat	1 368 126 000
Secteur invalidité	293 700 000
Cotisations de sécurité sociale	163 000 000
Total	1 824 826 000

Uitgaven

Terugbrengen van 30 jaar naar 27	1 050 000 000
Terugbrengen van 27 naar 25	729 000 000
Totaal	1 779 000 000

Overschot : 45 826 000.

1977 (in de veronderstelling van eenzelfde toelage als voor 1976)

Inkomsten

Staat	1 368 126 000
Invaliditeitssector	295 700 000
Sociale zekerheidsbijdrage	172 000 000
Totaal	1 835 826 000

Uitgaven

Terugbrengen van 30 jaar naar 27	1 050 000 000
Terugbrengen van 27 naar 25	800 000 000
Totaal	1 850 000 000

Tekort : 14 000 000.

II. — ALGEMENE BESPREKING.

Er wordt gepleit voor een betere coördinatie tussen de verschillende instellingen die met het vaststellen van de rechten en het uitbetalen van de mijnwerkerspensioenen zijn belast, met name het Nationaal Pensioenfonds voor mijnwerkers, de Rijksdienst voor werknemerspensioenen en de Rijkskas voor rust- en overlevingspensioenen. Aldus zou men vertragingen vermijden evenals vergissingen bij de berekening in geval van pensioencumulatie, wat aanleiding geeft tot herhaalde, ten onrechte uitbetaalde bedragen, gevolgd door verzoeken om terugbetaling aan de begunstigden.

Het zou eveneens een verlichting betekenen voor de raad van beheer van de R. R. O. P., die bij elke vergadering uitspraak moet doen over verzoeken tot terugbetaling die samen telkens zowat 5 miljoen bereiken.

Het vraagstuk is analoog met hetgene dat regelmatig in de commissie wordt aangeklaagd, met name wanneer een werknemer twee pensioenen ontvangt, een ten laste van een Belgisch pensioenstelsel en een ander ten laste van een buitenlands stelsel. Wegens het uitblijven van enige coördinatie en van compensatie op het vlak van de betalingsinstellingen loopt de begunstigde de kans haast bij elke aanpassing van de pensioenbedragen een tijd lang overschuldigde bedragen te ontvangen.

De Minister verklaart dat hij dat vraagstuk zal laten onderzoeken. Indien men er een oplossing kan voor vinden, zal hij alles in het werk stellen om ze zonder verwijl te doen toepassen.

In verband met de evolutie van het jaarlijkse bedrag van de aanvullende vergoeding ten laste van de Staat gedurende de jaren 1972 tot 1976 preciseert de Minister dat deze bedragen, of beter gezegd deze ramingen, die in de wet van 26 juni 1972 zijn ingeschreven, werden opgemaakt op grond van het zeer hoge aantal mijnwerkers dat onmiddellijk na de jongste wereldoorlog was tewerkgesteld en wier recht op het volle pensioen in de periode 1972-1976 ingaat.

Dépenses

Réduction de 30 ans à 27 ans	50 000 000
Réduction de 27 ans à 25 ans	729 000 000
Total	1 779 000 000

Excédent : 45 826 000.

1977 (dans l'hypothèse où la subvention sera égale à celle de 1976)

Recettes

Etat	1 368 000 000
Secteur invalidité	295 700 000
Cotisations de sécurité sociale	172 000 000
Total	1 835 826 000

Dépenses

Réduction de 30 ans à 27 ans	1 050 000 000
Réduction de 27 ans à 25 ans	800 000 000
Total	1 850 000 000

Déficit : 14 000 000.

II. — DISCUSSION GENERALE.

Il a été plaidé en faveur d'une meilleure coordination entre les différents organismes chargés de l'établissement des droits et du paiement des pensions des mineurs, en cause, à savoir le Fonds national de retraite des ouvriers mineurs, l'Office national des pensions pour travailleurs salariés et la Caisse nationale des pensions de retraite et de survie. On éviterait ainsi des retards et des erreurs de calcul en cas de cumul, donnant lieu à des répétitions d'indus suivies de demandes de renonciation de la part des bénéficiaires.

Cela soulagerait aussi le comité de gestion de la C. N. P. R. S. qui, à chaque séance, doit se prononcer sur des demandes de renonciation s'élevant chaque fois globalement à ± 5 millions.

Le problème est analogue à celui qui est régulièrement dénoncé en commission et qui surgit lorsqu'un travailleur bénéfice de deux pensions, l'une à charge d'un régime belge, l'autre à charge de l'étranger, où, à défaut de coordination et de compensation au niveau des organismes payeurs, le bénéficiaire risque de se voir répéter des indus pour ainsi dire lors de chaque adaptation des montants.

Le Ministre déclare qu'il fera examiner ce problème. Si une solution peut intervenir, il s'emploiera à la mettre en vigueur sans tarder.

Au sujet de l'évolution du montant annuel de l'indemnité complémentaire à charge de l'Etat durant les années 1972 à 1976, le Ministre précise que ces montants, ou plutôt ces estimations, inscrites dans la loi du 26 juin 1972, ont été établies en fonction du nombre très élevé de mineurs au travail dans l'immédiat après-guerre, dont le droit à la pension complète s'ouvre dans la période 1972-1976.

De bijkomende uitgaven als gevolg van de verlaging van de pensioenleeftijd worden door de Rijksdienst voor werk-nemerspensioenen ten laste genomen. Dienaangaande wordt eraan herinnerd dat deze regeling slechts geldig is voor de jaren 1975 en 1976.

Nog een ander probleem werd opgeroepen, met name dat van de overgang van sommige mijnwerkers van de invaliditeitspensioenregeling naar die van het rustpensioen door de verlaging van het aantal jaren dat voor het verkrijgen van het volledige rustpensioen vereist is. Heeft men het aantal personen geteld die daarvoor in aanmerking komen en zal die overgang van de ene regeling naar de andere verplicht zijn ?

De Minister antwoordt dat voor de raming van de financiële terugslag o.m. rekening werd gehouden met het aantal invaliden die de regeling van het rustpensioen kunnen kiezen.

Voorts stipt hij aan dat die overgang niet van ambtswege, doch op verzoek van de betrokkenen zal geschieden, aangezien sommige gepensioneerden uit de invaliditeitsregeling — een gering aantal weliswaar — er geen belang bij hebben vóór het bereiken van de 65-jarige leeftijd hun overgang naar de rustpensioenregeling aan te vragen.

De kwestie van de door het koninklijk besluit n° 50 verbroken gelijkwaardigheid tussen het bedrag van het invaliditeitspensioen en dat van het rustpensioen werd eveneens aangesneden.

Ofschoon de regeringen die elkaar sedert de inwerkingtreding van dat besluit zijn opgevolgd, zich hebben ingespannen om de beide pensioenbedragen opnieuw nader tot elkaar te brengen, blijft het verschil toch nog aanzienlijk. Is de Minister voornemens die achterstand enigszins weg te werken ? Anderzijds verschilt de regel van de cumulatie van een rustpensioen met een vergoeding voor beroepsziekte naargelang het rustpensioen al of niet bij toepassing van het koninklijk besluit n° 50 wordt toegekend : is zulks wel het geval, dan is de geoorloofde cumulatie volledig, anders is ze gedeeltelijk toegelaten. Ook hier dient men aan gelijkschakeling te denken.

In antwoord op die laatste twee vragen herinnert de Minister aan de vooruitgang die door de verschillende regeringen tijdens de laatste jaren op maatschappelijk gebied gemaakt werd. Hijzelf streeft naar een optimale verbetering van de regelingen der sociale uitkeringen naar gelang van de beschikbare kredieten.

Het laatst behandelde punt heeft betrekking op de berekening van het pensioen der mijnwerkers die tijdens de oorlog in Duitse steenkolenmijnen hebben gewerkt.

In de Duitse regeling wordt het pensioen eerst toegekend op de leeftijd van 65 jaar; in de Belgische regeling bestaat er geen minimumleeftijd als de mijnwerker 27 jaar in de ondergrond heeft gewerkt.

Zolang de Belgische mijnwerkers geen 65 jaar zijn, kunnen zij dus niet rekenen op het pensioengedeelte van de Duitse regeling.

Vóór de verordeningen 3 en 4 van de E. E. G. werden uitgevaardigd, werd in de Belgische regeling de periode van tewerkstelling in Duitsland gelijkgesteld met periodes van tewerkstelling in België.

Zouden de jaren werk in de Duitse mijnen niet in het volledig pensioen in de Belgische regeling kunnen opgenomen worden in afwachting dat het recht op het « Duitse » pensioen wordt geopend ?

De Minister antwoordt dat hij dit vraagstuk zal laten onderzoeken in het kader van de wettelijke bepalingen en van die van de Europese Gemeenschappen.

Les dépenses supplémentaires occasionnées par l'abaissement de l'âge de la pension sont prises en charge par l'O. N. P. T. S. A ce propos, il est rappelé que ce règlement ne vaut que pour les années 1975 et 1976.

Un autre problème soulevé est celui du passage de certains mineurs du régime de la pension d'invalidité à celui de la pension de retraite par le fait de l'abaissement du nombre d'années requises pour l'obtention de la pension de retraite complète. A-t-on dénombré ceux qui entreraient en ligne de compte et ce passage d'un régime à l'autre sera-t-il obligatoire ?

Le Ministre répond que pour l'évaluation de l'incidence financière, il a été tenu compte, entre autres, du nombre d'invalides susceptibles d'opter pour le régime de la pension de retraite.

Il précise en outre que ce passage n'aura pas lieu d'office, mais à la demande des intéressés, certains pensionnés du régime de l'invalidité — un petit nombre, il est vrai — n'ayant pas intérêt à demander le passage dans le régime de la pension de retraite avant l'âge de 65 ans.

La question de l'équivalence de taux entre la pension d'invalidité et la pension de retraite, rompue par l'arrêté royal n° 50, a également été abordée.

Les gouvernements qui se sont succédé depuis l'entrée en vigueur de cet arrêté se sont efforcés de rapprocher à nouveau les taux des deux pensions, mais la différence reste encore importante. Le Ministre a-t-il l'intention de combler tout soit peu ce retard ? D'autre part, la règle de cumul entre une pension de retraite et l'indemnité pour maladies professionnelles est différente selon que la pension de retraite est accordée ou non en application de l'arrêté royal n° 50 : si elle l'est, le cumul autorisé est total, sinon il n'est que partiel. Ici aussi une égalisation devrait être envisagée.

En réponse à ces deux dernières questions, le Ministre rappelle le progrès d'ordre social accompli par les différents gouvernements ces dernières années. Il entend lui-même améliorer au maximum les régimes d'allocations sociales, en fonction des crédits dont il peut disposer.

Le dernier point abordé a trait au calcul de la pension des mineurs qui, pendant la guerre, ont travaillé au fond des mines de houilles allemandes.

Le régime allemand n'accorde la pension qu'à 65 ans; dans le régime belge il n'y a pas de limite d'âge, lorsque le mineur compte 27 ans de travail au fond de la mine.

Avant leur 65e année, les mineurs belges ne peuvent donc compter sur les prorata de la pension du régime allemand.

Avant les règlements n°s 3 et 4 de la C. E. E., le régime belge assimilait la période de travail en Allemagne à des périodes de travail en Belgique.

Ne pourrait-on incorporer les années passées dans les mines allemandes pour le calcul de la pension complète en régime belge, en attendant que le droit à la pension allemande soit ouvert ?

Le Ministre répond qu'il fera examiner cette question dans le cadre des dispositions légales et communautaires européennes.

III. — BESPREKING VAN DE ARTIKELEN.

Bij de artikelen worden geen opmerkingen gemaakt; zij worden, evenals het gehele ontwerp, eenparig aangenomen.

* * *

Vóór het begin van de besprekking van het wetsontwerp heeft de heer Olaerts verklaard dat hij zijn wetsvoorstel nr 26/1, dat voorkwam op de agenda van de werkzaamheden van de commissie. De bepalingen van het ontwerp beantwoorden immers aan de bij dat voorstel nagestreefde doelen.

De Verslaggever,

M. RUTTEN.

De Voorzitter,

O. DE MEY.

III. — DISCUSSION DES ARTICLES.

Les articles n'ont appelé aucun commentaire et ont été adoptés à l'unanimité, ainsi que l'ensemble du projet.

* * *

Avant que la discussion du projet de loi ne fut entamée, M. Olaerts a déclaré qu'il retirait sa proposition de loi n° 26/1 qui figurait à l'ordre du jour des travaux de la commission. Les dispositions du projet rencontrent en effet les objectifs poursuivis par cette proposition.

Le Rapporteur,

M. RUTTEN.

Le Président,

O. DE MEY.
